

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Az elmúlt hónapban meghirdettük a Domus Program idei ösztöndíjait. Megtartotta első ülését az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának Magyar Tudományosság a Kárpát-medencén Kívül Albizottsága. Együttműködési megállapodást írtunk alá Tuomo Lahdelma finn hungarológus professzorral, a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság elnökével. A részletekről e havi hírlevelünkben olvashatnak.

Kocsis Károly elnök

---

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Széchenyi-díjat kapott **Tótkés Rudolf** politológus, a Connecticuti Egyetem professor emeritusa.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend tisztikeresztje** kitüntetésben részesült **Gyulassy Miklós** fizikus, a New York-i Columbia

Egyetem egyetemi tanára, az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpontjának kutató-professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend lovagkeresztje** kitüntetést kapta:

Varga József nyelvész, a Maribori Egyetem nyugalmazott tanszékvezető professzora, az MTA köztestületének külső tagja;

Virágh Gábor vajdasági művelődés- és helytörténész, nyugalmazott egyetemi tanár.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend középkeresztjét** kapta **Kibédi Varga Áron** irodalomtörténész professor, a Holland

Tudományos Akadémia tagja, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Balta Iván történész, az eszéki J. J. Strossmayer Egyetem professzora, az MTA köztestületének

külső tagja, tudományos munkásságának 40. évfordulója alkalmából **Schneider Júlia életműdíjat** kapott.

A professzorról [bővebben:](#)

A **Vár Szeniorja** címmel tüntették ki **Gyenge Csaba** kolozsvári professor emeritus gépészmérnököt, az Erdélyi

Múzeum-Egyesület alelnökét, az MTA külső tagját.

[Bővebben:](#)

Kolozsvár jelképével tüntették ki az **Erdélyi Múzeum-Egyesületet**.

[Bővebben:](#)

A Hajdú-Bihari Megyei Levéltár és a Partiumi Keresztény Egyetem kutatói által készített, a **Bihar és Hajdú megyéket ábrázoló történelmi térkép-sorozatot** díjazták az Év Kiadványa

kategóriában.

[Bővebben:](#)

3. oldal

KUTATÁSOK

2015-ben nyilvánosságra fogják hozni a második világháborús, illetve azt

követő **magyarellenesség megtorlásokkal** foglalkozó, júniusban lezáródó több éves, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság által támogatott kutatás eredményeit.

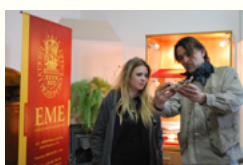
[Bővebben:](#)

A gyomor-fekélyt okozó **Helicobacter pylori ellen** fejlesztettek ki

növényi hatóanyagot **szegedi és vajdasági kutatók**.

[Bővebben:](#)

A National Geographic **filmet forgat** az Erdélyi Múzeum-Egyesület gyűjteményében lévő

ösmaradvány csigolyáról, amely a pillanatnyilag a világ legnagyobbjának számító erdélyi repülőszarkánytól (Azhdarchoidea cf. Hatzegopteryx) származik.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelent **Klein György Üstökösök**. Három öntörvényű élet című kötete. A szerző az MTA tiszteleti tagja. Portróját 2014. decemberi számunkban tettük közzé.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Bányai János Író(k), könyv(ek), prózá(k)** – A–K, illetve L–ZS című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézetnél megjelent és online módon olvasható az **Autonomy**

Arrangements around the World:

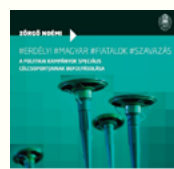
A Collection of Well and Lesser Known Cases című kötet, melynek szerkesztői

Salat Levente (az MTA külső tagja), **Sergiu Constantin, Alexander Osipov** és **Székely István Gergő**.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület új kiadványai:

Zörgő Noémi: #erdélyi #magyar #fiatalok #szavazás.

A politikai kampányok speciális célcsoportjainak befolyásolása

[Bővebben:](#)

Demeter Zsuzsa: Költői tradíció és könyvkiadás. Gyöngyösi István példája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

4. oldal

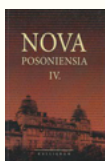
Dáné Veronka: Torda vármegye jegyzőkönyvei II. 1659-1707. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A XIV. Műszaki tudományos ülészek előadásai – Proceedings of the XIVth International Conference of Technical Sciences. Kolozsvár, 2013. november 23. - Cluj, November 23. 2013. Szerkesztette: Bitay Enikő és Máté Márton, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Ritkaságok sorozatban megjelent a **Marosvásárhelyi krónikás füzetek I.** című kötet. Szerkesztette **Sebestyén Mihály**.

[Bővebben:](#)

Megjelent és a világhálón elolvasható a pozsonyi Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének évkönyve, a **Nova Posoniensia IV.** Szerkesztői: Misad Katalin és Csehy Zoltán, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** című folyóirat márciusi tematikus száma **Magyarok a szétszórtságban** címmel.

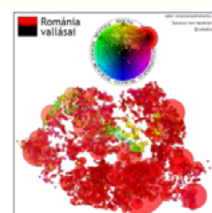
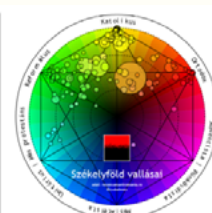
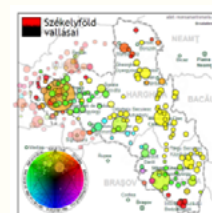
[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum** című folyóirat 2014/4. száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent az Erdélyi Magyar Műszaki

Tudományos Társaságnál az **EMT Tájékoztató** 2015/1-2., a **FIRKA** 2014-2015/3. és a **Műszaki Szemle** 65. száma.

[Bővebben:](#)

Székelyföld, Erdély és Románia vallásai: színekör infografikák címmel került föl a világhálóra a romániai vallásokat elemző és ábrázoló összefoglaló anyag.

[Bővebben:](#)

Csáky Károly Társadalmi rétegződések Hont megyében című tanulmányát olvashatják el

a világhálón. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

5. oldal

Interjút hallgathatnak meg a daganatos megbetegedésekről a világhálón **Uray**

Zoltán kolozsvári sugárbiológussal, a Kolozsvári Onkológiai Központ volt főkutatójával, az MTA külső tagjával.

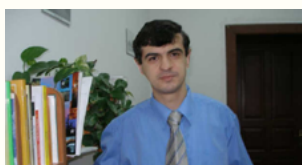
[Bővebben:](#)

Interjút hallgathatnak meg a világhálón **Simon Attila** történésszel, a somorjai Fórum Kisebbségkutató

Intézet igazgatójával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Anyanyelv és nyelvi jogok címmel olvasható **interjú** **Cserniczkó István**

nyelvésszel, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpontjának vezetőjével, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjú jelent meg **Trombitás Zsófiával**, az MTA Magyar

Tudományosság a Kárpát-medencén Kívül (MTKK) Albizottság tagjával, a New Yorki Magyar Tudományos Társaság korábbi, első titkárával.

[Bővebben:](#)

Interjút hallhatnak a világhálón **Klein György** sejtbiológussal, a stockholmi Karolinska Intézet emeritus professzorával,

az MTA tiszteleti tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút hallgathatnak a világhálón **Bitay Enikő** anyagmérnök-informatikussal, a Sapiientia Erdélyi Magyar Tudomány-

egyetem docensével, az Erdélyi Múzeum-Egyesület főtitkárával, az MTA köztestületének külső tagjával, az egyesület műszaki szakosztályának 25 évéről.

[Bővebben:](#)

A **szlovákiai magyar adatbankról** olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának **Magyar Tudományosság a Kárpát-medencén Kívül (MTKK) albizottsága** február 17-én megtartotta első ülését Budapesten.

[Bővebben:](#)

Együttműködési megállapodást írt alá Tuomo Lahdelma finn

6. oldal

hungarológus professzor, a *Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság* és Kocsis Károly akadémikus, az MTA *Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának* elnöke.

[Bővebben:](#)

25 éves lesz idén a *Romániai Magyar Közgazdász Társaság*.

[Bővebben:](#)

A magyar nyelvű felsőoktatás stratégiájának határokon átívelő, *egyetlen közös*

rendszerként való megszervezéséről tárgyaltak Nagyváradon a Partiumi Keresztény Egyetem, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a magyar oktatási kormányzat képviselői.

[Bővebben:](#)

Akkreditálták a *környezettudomány* szakot a *Sapientia* Erdélyi Magyar Tudományegyetemen.

Ezzel harmincra nőtt a végleges működési engedéllyel rendelkező szakok száma az alapképzésben.

[Bővebben:](#)

Stratégiai *együttműködési megállapodást* írt alá Marosvásárhelyen a *Nemzetstratégiai Kutatóintézet* és a *Sapientia*

Erdélyi Magyar Tudományegyetem.

[Bővebben:](#)

Magyar nyelvű *média szakot* hirdet a *Sapientia*

Erdélyi Magyar Tudományegyetem *felvidéki diákok számára*.

[Bővebben:](#)

Összesen 34 tanulmányi program akkreditációját kérvényezi a *Selye János Egyetem*.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

ETH Alumni
get connected

VEREIN UNGARISCHER INGENIEURE UND ARCHITECTEN IN DER SCHWEIZ / ASSOCIATION DES INGENIEURS ET DES ARCHITECTES HONGROIS EN SUISSE / ASSOCIAZIONE DEGLI INGEGNERI ED ARCHITETTI UNGHERESI IN SVIZZERA / ASSOCIATION OF HUNGARIAN ENGINEERS AND ARCHITECTS IN SWITZERLAND

Február 17-én *Mérlegen a Horthy-korszak* címmel tartott előadást Zürichben *Romsics Ignác* történészprofesszor, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A Korunk Akadémia keretében *Az Ideiglenes Nemzeti Kormány tevékenysége Magyarországon* címmel tartott előadást Kolozsváron

február 17-én *Rainer M. János* történész, az Eszterházy Károly Főiskola egyetemi tanára.

[Bővebben:](#)

Február 19-én *A regáti magyarság és a dualista korszak nemzetpolitikája* címmel tartott előadást Kolozsváron

7. oldal

Makkai Béla történész, a Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

**Nyelv(használat)
a gyakorlatban** címmel
tartottak konferenciát

Budapesten február 19-én, amelyen külföldi magyar kutatók is előadást tartottak.

[Bővebben:](#)

Február 20-án Bostonban tartott előadást **Csörgő Tamás** fizikus, az MTA Wigner Fizikai

Kutatóközpont Részecske- és Magfizikai Intézetének tudományos tanácsadója *Atommagban a Világegyetem. A modern fizika filozófiája kézzel foghatóan* címmel. Az előadást meghallgathatják a világhálón.

[Bővebben:](#)

Nyugati Hírlevél

Február 21-én Washingtonban tartott előadást **Székely Gábor** matematikus, a Morgan Stanley tudományos tanácsadója, az MTA köztestületi tagja *A teremtés három pillére: Számok, betűk és szimmetriák* címmel.

[Bővebben:](#)

Február 23-án Beregszászban, illetve 25-én Ungváron tartották meg az **I. Kárpátaljai**

vándoregyetemet.

[Bővebben:](#)

A Szacsavay Akadémia keretében tartott előadást Nagyváradon február 25-én **Csukovits Enikő**, az MTA BTK Történettudományi Intézetének tudományos

tanácsadója az *Anjouk európai politikájáról.*

[Bővebben:](#)

A Partiumi Keresztény Egyetem vendége volt február 26-án Nagyváradon **Rockenbauer Zoltán** művészettörténész, etnológus, aki a *20. század nyitányának összművészeti aspektusairól* beszélt.

[Bővebben:](#)

Március 1-jén Bécsben tartott előadást **Oross András**, a Bécsi Magyar Levéltári Kirendeltség levéltári delegátusa *A várromboló Habsburgok és a magyar történetírás* címmel.

[Bővebben:](#)

8. oldal

Március 5-én Budapesten mutatták be a **Jagamás János erdélyi néprajzkutató népzenei gyűjteményéből** készült DVD-ROM-ot.

[Bővebben:](#)

Holokausz: tér, trauma, emlékezés címmel tartott tudományos ülészakot Kolozsváron március 6-án

az MTA Kolozsvári Területi Bizottsága és a Minerva Művelődési Egyesület.

[Bővebben:](#)

Új Magyar Mitológia: a szakralizált őstörténet médiareprezentációi és rítusai címmel március 6-7-én konferenciát rendeztek

Sepsiszentgyörgyön.

[Bővebben:](#)

Ötödik alkalommal szervezték meg a **MACRO** (Recent Achievements in Mechatronics, Automation, Computer Science and Robotics) **nemzetközi konferenciát** Marosvásárhelyen március 6-7. között.

[Bővebben:](#)

Március 7-én Zürichben tartott előadást **Csiszár Rita** alkalmazott nyelvész, szociológus, az ausztriai magyarság kétnyelvű nyelvhasználatának

kutatója, **Tények és tévhitek a kétnyelvű gyermekneveléssel kapcsolatban** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 7-én **konferenciát** tartottak Pécsen **határon túli magyar doktoranduszok** és doktorjelöltek számára.

[Bővebben:](#)

Március 8-án Budapesten koncertezett az Aura Musicale kamaraegyüttes, melynek alapítója és vezetője **Leidemann Sylvia** zenetudós, Domus-ösztöndíjas, az MTA köztestületének külső tagja. Műsoruk – **a 18. századi zene a bolíviai jezsuita missziók hagyatékából**, valamint a soproni zenei archívumok anyagából – az ő kutatásai alapján született meg.

[Bővebben:](#)

Nyugati Hírlevél

Március 10-én New Yorkban tartott előadást **Alexander Tomasz**

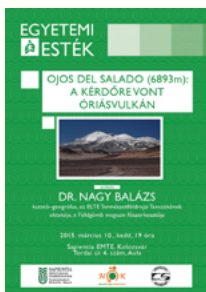
biokémikus, a Rockefeller Egyetem tanszékvezető professzora **Antibiotic resistant bacteria in New York, origin of a resistance gene and spread of resistant clones of MRSA** címmel.

[Bővebben:](#)

9. oldal

Ugyanezen a napon Kolozsváron **Nagy Balázs** geográfus, az ELTE tanára, a Földgömb magazin főszerkesztője tartott előadást **A kérdőre vont óriásvulkán** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 12-én **Kallós Zoltán** erdélyi népzenekutató életművét összegző **kiállítás** nyílt a szentendrei Skanzenben.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

91 éves korában **elhunyt Szent-Györgyi András** biokémikus, az Egyesült Államok-beli Brandeis

Egyetem professor emeritusa, az MTA tiszteleti tagja. A róla készült tudósportrénc megjelenését már nem érthette meg. E lapszámunkban az ő életművéről olvashatnak.

[Bővebben:](#)

Elhunyt Kovács Dezső, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem nyugalmazott professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

250 évvel ezelőtt született Kolozsváron **Pataki Sámuel**, „Erdélyország protomedikusa”. Az Erdély fürdővizeiről készített vegyelemzéseit tartalmazó munkája sokáig alapműnek számított.

[Bővebben:](#)

Az örvidéki Lakompakon született 200 esztendeje **Rózsay József orvos**, akadémikus. Gerontológiával és ókori orvostörténelemmel foglalkozott.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Németprónán született 160 éve **Loczka József ásványkémikus**. Több analitikai módszert tökéletesített és ásványok kémiai szerkezetének megállapításával is foglalkozott.

[Bővebben:](#)

A szepességi Iglón született 150 éve **Scherffel Aladár mikrobiológus**, botanikus, akadémikus. A Szepesség gomba- és moszatflóráját tanulmányozta.

[Bővebben:](#)

10. oldal

150 éve született Brassóban **Kenyeres Balázs orvos**, hisztológus, akadémikus, a budapesti orvosegyetem rektora.

[Bővebben:](#)

A Kolozs megyei Désen született 120 évvel ezelőtt **Nyírő Gyula elme-idegyógyász**, egyetemi tanár. Legfontosabb kutatási területe a szkizofrénia volt.

[Bővebben:](#)

Az észak-bácskai Meggyesen született 115 esztendeje **Sándor Zoltán vegyész mérnök**, műegyetemi dékán. Élelmiszer-kémiával foglalkozott.

[Bővebben:](#)

110 évvel ezelőtt született Fiumében **Urbanek János gépészmérnök**, egyetemi tanár, a Villamosipari Kutatóintézet alapítója és igazgatója.

[Bővebben:](#)

Szintén 110 éve született a ma Brassó megyéhez tartozó Alsószombatfalván **Koczás Gyula biofizikus**, az orvosi fizikai intézet vezetője, egyetemi tanár.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Megjelentek a 2015. évi **Domus pályázati kiírások**: a tavaszi

magyarországi ösztöndíjra április 3-ig, a szülőföldi ösztöndíjra június 12-ig, az őszi magyarországi ösztöndíjra október 16-ig lehet pályázni.

[Bővebben:](#)

Tizennyolcadik alkalommal hirdeti meg az MTA a fiatal kutatók támogatására hivatott **Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat**.

A kuratórium várja az MTA köztestülete külső tagjainak pályázatait is.

A jelentkezési határidő: március 24.

[Bővebben:](#)

mtatkki Az MTA TK **Kisebbségkutató**

Intézete pályázatot hirdet szakmai gyakorlatra a BA, MA illetve PhD képzésben részt vevő diákok számára (a nem magyarországi felsőoktatási intézményekből is). A kiválasztásnál meghatározó a kisebbségi magyar közösségek, a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek, a kelet-közép-európai cigányság, zsidóság és a migránsok iránti fogékonyság.

A jelentkezés folyamatos.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a **Fulbright** program posztgraduális, oktatói és kutatói ösztöndíjfelhívásai a 2016/2017-es tanévre.

[Bővebben:](#)

11. oldal

A *Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács* idei tudóstalálkozóját **Tudás és régió** címmel rendezi meg

április 25-én.

A jelentkezési határidő: április 13.

[Bővebben:](#)

Május 21-24. között rendezik meg Kolozsváron a 18. **Erdélyi tudományos diákköri konferenciát.**

[Bővebben:](#)

A **Debreceni Nyári Egyetem** idén július 27-31. között rendezik meg Central Europe in a Changing World címmel.

A jelentkezési határidő: május 15.

[Bővebben:](#)

Az **Amerikai Magyar Orvosok Szövetsége** Balatonfüreden rendezi meg nyári **konferenciáját**

augusztus 21-22-én.

A jelentkezési határidő: április 15.

[Bővebben:](#)

Az **Amerikai Magyar Orvosok Szövetsége** évi rendes, sorrendben 47. **konferenciáját** október

25-30. között rendezi meg Sarasotában.

A jelentkezési határidő: június 30.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

---

12. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2015/3. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Szent-Györgyi András

(Budapest, 1924. május 16. –
2015. január 27.)

*Az Amerikai Egyesült
Államokban élt,
a Magyar Tudományos
Akadémia tiszteleti tagja*

Andrew G. Szent-Györgyi was born as Szent-Györgyi András in Budapest, on May 16, 1924. He was a cousin of Albert Szent-Györgyi. His father, 58 when Andrew was born, was a younger brother of Albert's father. Their common grandfather was a Supreme Court justice, in Hungary, but – as he said in an interview in 2004 – “Albert was delighted for me to become a scientist and he was delighted that my son became a scientist, a molecular biologist.” In 1945, when he was a third year medical student, he helped Albert to set up his lab in Budapest, where he was allowed to work.

He earned his M. D. at the University of Budapest in 1947, then emigrated to Denmark, and soon thereafter to the

Andrew G. Szent-Györgyi Szent-Györgyi Andrásként született 1924. május 16-án Budapesten, Szent-Györgyi Albert unokatestvéréként. A fia születésekor 58 éves édesapja Albert édesapjának öccse volt. Közös nagyapjuk törvényszéki bíró volt Magyarországon, de mint Andrew egy 2004-ben adott interjúban mesélte: „Albert nagyon örült annak, hogy tudós leszek, és annak is, hogy a fiam tudós lett, molekuláris biológus.” 1945-ben, harmadéves orvostanhallgatóként segített Albertnek a budapesti laboratórium létrehozásában, ahol később dolgozott is. Diplomáját 1947-ben szerezte meg a budapesti egyetemen, majd Dániába emigrált, onnan pedig

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

United States in 1948. He joined Albert's laboratory, MBL (Marine Biological Laboratory, since 2013 an affiliation of the University of Chicago), the Institute for Muscle Research, at Woods Hole, Massachusetts, which Albert had set up after his own emigration from Hungary in 1946. Andrew and his wife, Eve (Éva Szentkirályi), worked at Woods Hole until 1962, when Andrew accepted a position at Dartmouth Medical School. (Out of several Hungarians received by Albert, "I was practically the only one who stayed for a long time. People asked me, "Is it hard to have a cousin" – they said "uncle" really – "who is so famous and such a personality and to work there? How did you feel?" I said, "Well, of course it was at first disturbing because I knew I would be on my own, but I had the feeling that I really hated all the old biochemists, because they already had discovered everything worthwhile to discover." You see, that is the feeling which one has very young. Nevertheless, I decided that if I don't find something which is sufficiently interesting for me to stay, then I can always go to medicine. That was my attitude, so I refused – I was getting invitations.") Four years later, in 1966 he moved to the Biology Department at Brandeis University, where he became professor of biology, serving as department chair from 1975 to 1979. As professor emeritus he continued his research at Brandeis until age 84.

1948-ban az Egyesült Államokba. Albert 1946-os emigrációja után létesített laboratóriumában, az MBL (Marine Biological Laboratory, Tengerbiológiai Laboratórium, 2013 óta a Chicagói Egyetemhez tartozik) Woods Hole-i (Massachusetts) Izomkutató Intézetében dolgozott feleségével, Szentkirályi Évával együtt 1962-ig, amikor elfogadta a Dartmouth Medical School állásajánlatát. (Albert sok magyart fogadott, de „gyakorlatilag én voltam az egyetlen, aki hosszú ideig nála maradt. Gyakran kérdezték, nem nagyon nehéz-e nekem egy ilyen híres unokatestvér vagy inkább nagybácsi mellett, egy ilyen formátumú személyiséggel együtt dolgozni. Milyen érzés? Én így válaszoltam: Természetesen eleinte nagyon zavart, mert tudtam, hogy a saját lábamra kell állnom, és mindig úgy éreztem, utálok az összes öreg biokémikust, mert már mindent felfedeztek, amit érdemes felfedezni. Tudja, így érez az ember, amikor fiatal. De úgy döntöttem, ha nem találok semmi olyat, ami tudományosan érdekel, még mindig elmehetek orvosnak. Ez volt az én hozzáállásom, és visszautasítottam az állásajánlatokat.”) Négy évvel később, 1966-ban a Brandeis Egyetem Biológiai Tanszékére ment, ahol a biológia professzora, 1975-79 között a tanszék vezetője volt. Professor emeritusként 84 éves koráig folytatta kutatásait a Brandeisen.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

In 2007 he retired to Woods Hole, which was always his home regardless of where his faculty positions took him. Throughout his adult life he spent most summers in Woods Hole, serving in many capacities in the MBL research community. He was long affiliated with the summer physiology course, as an instructor from 1953 to 1957, course director from 1967 to 1971, and guest lecturer as recently as 2010. He served as an MBL trustee and on the MBL executive committee. He was honoured with the title of MBL Life Trustee Emeritus. He was known for his passion for research and enthusiastic mentoring of young scientists. Andrew Szent-Györgyi embodies the spirit of the Woods Hole community, and the Andrew Szent-Györgyi Lectureship in Physiology celebrates his lifetime of achievement. The Andrew Szent-Györgyi Commemorative Symposium was held on July 11, 2013. Szent-Györgyi was a biochemist who studied the structure and chemistry of muscle proteins and the regulation of muscle contraction, and was author of more than 150 peer-reviewed scientific papers, spanning 65 years of active research. He often collaborated scientifically with his first wife, Eva (Szentkirályi) Szent-Györgyi, a biochemist, until her death in 1988. Key milestone discoveries were the identification of functional domains of myosin using proteolysis and the discovery of myosin-based regulation of some muscles.

2007-ben visszavonult Woods Hole-ba, mindig ott volt az otthona, függetlenül attól, hol volt állásban. Aktív életének legtöbb nyarát Woods Hole-ban, az MBL kutatói közösségében töltötte, különféle minőségben. Sokáig kapcsolatban volt a fiziológiai nyári egyetemmel, 1953 és 1957 között oktatóként, 1967 és 1971 között kurzusvezetőként, majd egészen 2010-ig vendégelőadóként. Kuratóriumi tagja volt az MBL végrehajtó bizottságának, megkapta az MBL örökös emeritus kurátora címet. Úgy ismerték, mint szenvedélyes kutatót és a fiatal tudósok lelkes mentorát. Andrew Szent-Györgyiiben megtestesült a Woods Hole-i közösség szelleme, az Andrew Szent-Györgyi Fiziológiai Kollégium az ő életművét ünnepli. Az Andrew Szent-Györgyi ünnepi emlékszimpoziumot 2013. július 11-én tartották. Szent-Györgyi professzor biokémikus volt, az izomfehérjék szerkezetét és kémiáját, az izom-összehúzódások szabályozását vizsgálta. Több mint 150 jegyzett tudományos tanulmány szerzője, ez a 65 évnyi aktív kutatómunka eredménye. Annak 1988-ban bekövetkezett haláláig sokszor dolgozott együtt első feleségével, Szentkirályi Éva biokémikussal. Kulcsfontosságú eredményei a miozin funkcionális doménjeinek azonosítása proteolízissel és egyes izmok miozin alapú izomszabályozásának felfedezése. Sok más díj és kitüntetés mellett megkapta a Public Health Service Research Career

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

He received numerous awards, including the Public Health Service Research Career Award (1962-1966), a Guggenheim Fellowship (1966), and a Merit Award from the National Institutes of Health (1987-1997). He has served as President of the Society of General Physiologists (1970-1971), President of the Biophysical Society (1974-1975). He received the Humboldt-Award for Senior Distinguished U.S. Scientist (1986) and the Fellow of the Biophysical Society Award (2000). In addition to studying their muscle proteins, Szent-Györgyi delighted in serving marine animals, cooked or raw, to family and friends. He was a skier and tennis player, both of which he pursued into his late 80s. He was a member of the Woods Hole Golf Club. A lover of classical art and music, Szent-Györgyi was involved in bringing classical music concerts to Falmouth in the 1950s and 1960s. After the Hungarian Revolt in 1956 he worked to bring Hungarian refugees to the United States.

He collaborated with the Motor Enzymology Research Group of the Eötvös Loránd University and he was an adjudicator of the Hungarian Academy of Sciences, where he was elected Honorary Member in the Section of Biological Sciences in 1998.

Awardot (Népegészségügyi Szolgálat Kutatói Életműdíj, 1962-1966), a Guggenheim Fellowshipet (Guggenheim Ösztöndíj, 1966) és a Merit Award from the National Institutes of Health nevű díjat (Nemzeti Egészségügyi Intézet Érdemdíja, 1987-1997). Elnöke volt az Általános Fiziológusok Társaságának (Society of General Physiologists, (1970-1971), a Biofizikai Társaságnak (Biophysical Society, 1974-1975). Megkapta a kiemelkedő amerikai senior tudósok Humboldt-díját (Humboldt-Award for Senior Distinguished U. S. Scientist, 1986) és a Biofizikai Társaság díját (Fellow of the Biophysical Society Award, 2000). Az izomfehérjék vizsgálata mellett Szent-Györgyi professzor szívesen készített tengeri állatokból családja és barátai számára nyers vagy főtt ételleket. 80-as évei végéig síelt és teniszezett, tagja volt a Woods Hole-i golfklubnak. Szerette a klasszikus művészetet, a zenét, az 1950-es és 60-as években közreműködött a Falmouth-i klasszikus zenei hangversenyek megszervezésében. Az 1956-os magyarországi forradalom után sok magyar menekültnek segített az Egyesült Államokban.

Együttműködött az ELTE Motor Enzimológia Kutatócsoportjával, és tagja volt az MTA nemzetközi zsűrijének. 1998-ban a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választották, a Biológiai Tudományok Osztályában.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

On January 27 he died in Falmouth after a long illness.

A memorial service will take place in the Meigs Room of the MBL Swope Center on Sunday, July 26.

2015. január 27-én, hosszú betegség után, Falmouth-ban halt meg.

Az ünnepélyes megemlékezés július 26-án lesz az MBL Swope Központ Meigs termében.

